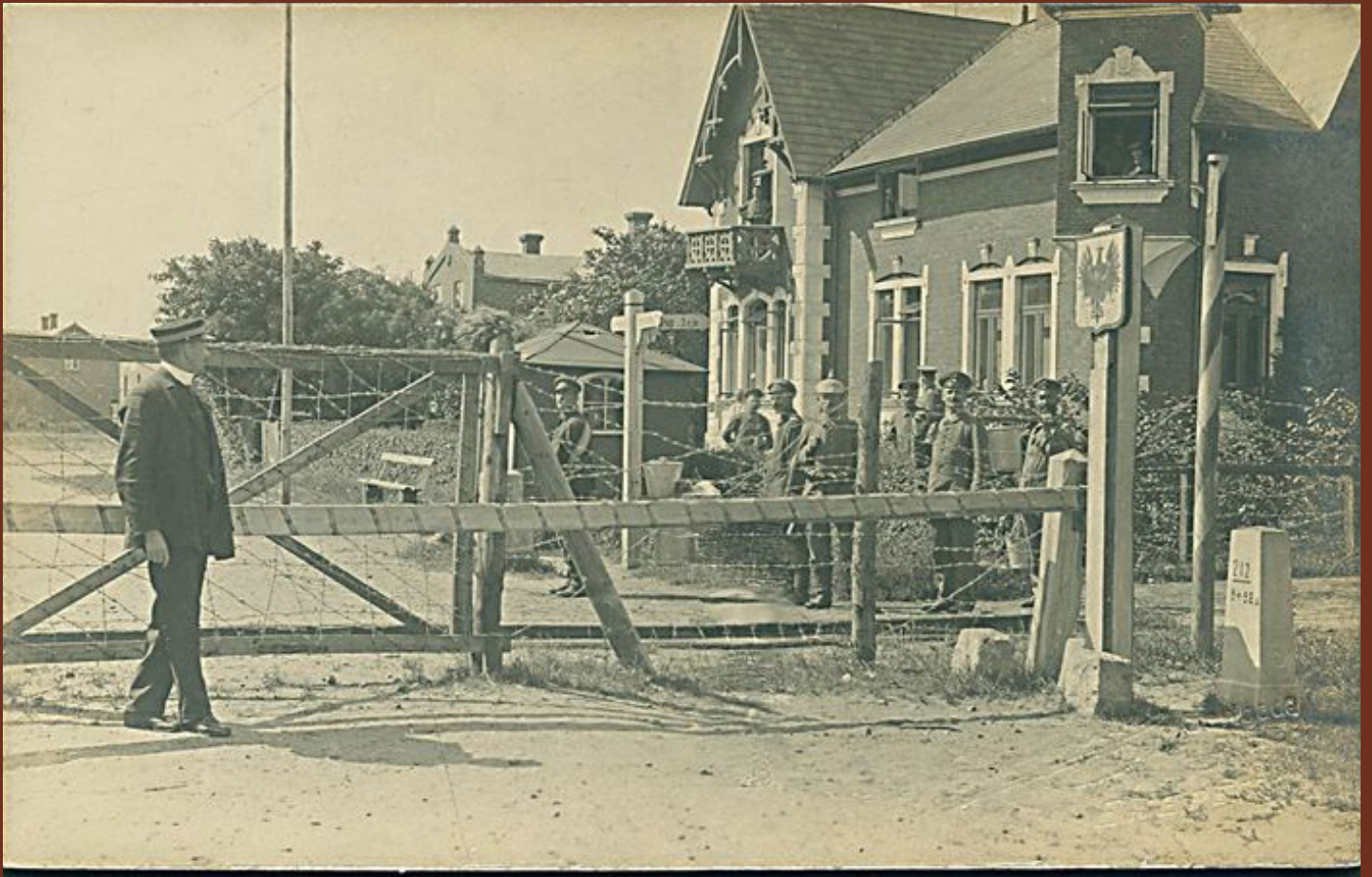

En Soldaterdagbog fra Treårskrigen

Ved H. K. Kristensen

En Soldaterdagbog fra Treaarskrigen

Nu i Hundredårene for vor første slesvigske Krig hører det til Sjældenhederne at træffe på en Soldaterdagbog uden for Arkiverne. Imidlertid findes der endnu enkelte i Privateje, således er Rentier Laurids Jensen, Nr. Nebel, i Besiddelse af sin Faders Dagbog, et beskedent Hæfte i Oktav, som Soldaten selv har sammenhæftet af løse Ark og forsynet med et Omslag af brunt Kardus.

»Dagbog for Christen Jensen Outrup fra 27. November 1848 til i Oktober 1849« står der som Titel. Dette Afsnit omfatter de to første Ark. Men Dagbogen er fortsat i to følgende Ark, dog med en Afbrydelse i sidste Del af Året 1849 og slutter den 27. Jan. 1851. Sluttelig er der to Ark med Taler og Sange til Soldaterne.

Skriften er smuk og lille, så der står meget på en Side. Når man tænker på, at Forfatteren, en vestjysk Bondekarl, ikke har anden boglig Uddannelse, end hvad den Tids Landsbyskole kunde give, imponeres man af, at Bogen er så velskrevet og ikke i højere Grad er præget af Stavefejl og Dialektudtryk, end Tilfældet er. Det er en velbegavet Bondekarl, der har ført Pennen, og den Ovtrup Skole har ikke været dårlig.

Christen Jensen er født i Ovtrup på den Gård, der nu kaldes Peder Appels Gård, den 18. Jan. 1826 og er Søn af Gårdejer Jens Christensen og Hustru Karen Jørgensdatter. Faderen døde allerede 1836, hvorefter Moderen blev gift med Niels Pedersen.

Hjemkommen fra Treårskrigen kom Christen Jensen til at tjene hos sin Moster Kirsten Marie og hendes Mand Niels Jessen Christensen på Vestergård i Hundhale i Nr. Nebel, og her tjente han i 18 År. Kirsten Marie havde været gift før, og i dette Ægteskab havde hun en svagtbegavet Datter Dorthea. I hendes 2. Ægteskab var der ingen Børn. Imidlertid optrådte der en Bejler til Datteren. Forældrene havde en Anelse om, at det var Gården, Manden vilde have, og han kun så på Datteren

som et nødvendigt Appendiks. De var imod Partiet og solgte Gården til en Mand fra Klinting. Efter at dette var ordnet, gik Dorthea imidlertid stadig og sørgede og græd og sagde, at bare hendes Fætter Christen Jensen måtte få Gården, så vilde hun være glad og tilfreds. Forældrene lod da Handelen gå tilbage og overlod 1869 Gården til Chr. Jensen. Han fik den endog 2000 Kr. billigere end den fastsatte Pris, fordi han havde tjent dem trofast i de mange År.

Christen Jensen var en anset Mand, bl.a. var han Sognerådsformand 1873-75. Han døde 20. Sept. 1897.

I det følgende gengives Dagbogen. Tilføjelser eller mine Sammen- drag af for ensartet Stof er givet i []. Bogstaveringen og Tegnsætningen er i væsentlig Grad tillempet efter Nutids Stavemåde.

Dagbog for Christen Jensen Outrup fra 27. November 1848 til i Oktober 1849.

27. November. I Dags Morgen rejste jeg hjemme fra Kl. 4½ og kom til Warde Kl. 7. Her opholdt vi os en Times Tid, rejste så videre gennem Elievad til Holsted Kro, hvor vi fik Kvarter.

28. Mine Støvler var ikke vandtætte i Går, hvorfor jeg i Gårs Aften tog mine Sko ud af min Pose og satte dem på en Bænk ved Siden af mig, medens jeg skrev et Brev til min Broder. Derpå fik vi vores Aftens- mad på Bordet, og da vi havde spist, gik vi tilsengs, men jeg forglemte mine Sko på Bænken. Da jeg stod op i Dag, var Skoene borte; jeg søgte alle Vegne og talte derom til enhver af Gæsterne. Imidlertid erindrede Folkene i Kroen, at et Par mistænkelige Personer af Fattighuset havde siddet på den omtalte Bænk og betragtet Skoene. Til Lykke skulde den ene Person køre med os i Dag, og da vi traf ham ude i Gården, talte vi ham strengt til og sagde, vi ville gå til Herredsfogden, som netop boede der i Byen, og få ham til at anstille Undersøgelser, når det blev Dag. Han blev derover synlig nedslagen, og til vor største Forbavselse stod Skoene i Hoveddøren, som ikke havde været åbnet. Dette gav An- ledning til megen Spøg og Munterhed blandt os på hans Bekostning. Vi kom til Kolding Kl. 2 om Eftermiddagen og endelig til Snoghøj i Aftendæmringen. Efter en Times Tøven blev vi sat over Bæltet til Mid- delfart, her gik vi længe omkring, inden vi fik Kvarter. Endelig traf vi en af vore gode Bekjendtere, nemlig Hans Loklindt fra Dyreby [Henne Sogn], og vi holdt os rigtig en glad Aften for første Gang i Fyn.

29. I dag lejede vi Værten til at køre os til Odense a' 6 Rb. Mark Per- sonen. Ankom til Odense Kl. 3 og fik Kvarter hos Brændevinsbrænder Dansbod, hvor vi traf Hans Nielsen fra Skjedsbøl [Lunde Sogn], som viste os en Del af Byens Mærkværdigheder.

30. I dag lejede vi en Vogn at køre os til Nyborg for 4 Rb. Mark Per- sonen; ankom til Nyborg Kl. 2 og fik Kvarter hos en Værtshusholder.

1. December. Idag Kl. 10 meldte jeg mig hos Commandantskabet og blev udtaget til Jæger og fik No. 80. Jeg blev indkvarteret hos Murerme- ster Movrs Enke, Store Kirkestræde No. 91.

2. I dag blev jeg inddelt i Corporalskabet, fik Undercorporal Peter- sen til Corporalskabsforstander. Jeg modtog 1 Gevær med tilhørende Bajonet og et Skuldergehæng, jeg fik tillige første Gang Lønning og et Commisbrød.

3. I dag stillede jeg for første Gang til Renlighedsparade med en Skjorte og et Par Strømper. Tillige til Doktor Visitation.

4. For første Gang til Legemsøvelse og begyndte med 1, 2, 3, 4, 5. Det var ret kedsommeligt.

5. I dag som i Går, til Gymnastik fra Kl. 12 til 2 om Eftermiddagen.

6. I dag har vi begyndt at marchere lidt: Venstre, højre, en, to. Det går bedre.

7. For første Gang gjort Geværgreb. Det går rigtig godt.

8. Vekselvis til Marcheren og til Geværgreb, fra Kl. 12 til 2 til Gym- nastik.

9. I dag til Marcheren og Geværgreb.

10. I dag har vi holdt Hviledag; kuns til Appel Kl. 1.

11. I dag har vi for første Gang været på Fælleden eller Øen, som den kaldes i Felttjenesteøvelser.

24. Jeg blev idag foræret 1 Rb. Mark af min Vært til min Juleaftens- nadver.

25. I dag Doktor Visitation. Ellers intet nyt. Det var en simpel Jul.

31. Jeg fik i Aften 1 Mark af min Vært til at holde Nytårsaften for.

1. Januar 1849. I den senere Tid er intet mærkeligt forefalden, fra Marcheren til Geværgreb og Felttjenesteøvelser samt to Gange til Gym- nastik og Læsning ugentlig.

10. I dag har jeg modtaget en Patrontaske, en Fængelhættetaske og et Bandoleer.

11. I dag for første Gang været til Skydning med løse Patroner.

14. I formiddags modtog jeg et nyt Gevær.
16. I dag for første Gang til Skiveskydning.
18. Til Skiveskydning.
20. Afleveret det gamle Eksercitsgevær.
21. I dag har vi modtaget vor Mundering, bestående af en Våbenfrakke, 1 Par grønne og 1 Par hvide Bukser, 1 Kappe, 1 Felthue, 1 Halsbind og et Par Støvletter.
22. I dag modtog vi Tornyster, Brødpose, nyt Skuldergehæng og Bandoleer.
23. I dag til Skiveskydning og fik Ordre til at afmarchere i Overmorgen til 3. Jægerkorps på Als. Det er imod Sindet [= Sundet?].
24. Paraderede med fuld Oppakning og modtog skarp Ammunition samt min Afregningsbog.
25. Taget Afsked med min Vært og stillede til Afmarch Kl. 8V2» hilst af med min Compagnichef, Premierlieutenant v. Talbitzer. Det har været et frygteligt Vejr med Regn og Blæst den hele Dag. Vi ankom til Fraugde henimod Aften, hvor jeg blev indkvarteret hos en Gårdmand, som tog meget venligt imod os og tørrede vore Klæder.
26. Vi lejede en Vogn til at køre os til Landevejen V2 Mil nær Odense, hvor vi skulde stille. Derfra marcherede vi til Høime og Brændekilde, hvor jeg blev indkvarteret hos Sognefogden i Høime.
27. Min Vært kørte os til Præstegården i Brændekilde, hvor vi skulde stille. Idag var det strengt, vi nåede Sønderby Kl. 4 Emd., og jeg blev indkvarteret i en stor Gård og blev rigtig godt beværtet.
28. Idag stillede vi til Appel 3 Gange, men Dampskibet var ikke kommet, som skulde bringe os til Als.
29. Vi stillede til Afmarch Kl. 6 om Morgen. En stærk Blæst med Snefog og Modvind havde vi til Assens, men Kaptajnen på Dampskibet turde ikke sejle, fordi Vejret var så tykt, hvorfor vi blev indkvarteret henimod Aften.
30. Vi stillede Kl. 8 og kom straks ombord på Dampskibet »Skirner«, men da vi var kommet et lille Stykke fra Landet, blev jeg søsyg og havde slet ingen Piaseer, før vi nåede henimod Sønderborg. Her steg vi i Land Kl. 3½ om Eftermiddagen, derfra måtte vi straks marchere til Haunbjerg, som er 3 Mil. Derpå blev jeg opråbt og måtte til 1. Kompagni, som lå omtrent 1 Mil derfra i en Landsby, som kaldes Meels, hvortil vi først nåede Kl. 1 om Natten. Vi blev straks indkvarteret, men

min Vært boede langt ude på Marken, og jeg var så udmattet, jeg søgte derfor med en af mine Kammerater og fik Kvarter hos hans Vært.

31. I dag meldte jeg mig for Kaptajn v. Lillienkjold. Og jeg fik Lønning og Brød for første Gang ved 3. Jægerkorps. Derpå blev vi prøvede, om vor Eksercits stemmede med Kompagniets. Siden marcherede jeg til mit Kvarter og blev meget godt modtaget af min Vært, Hans Christian Hess og hans Kone.

1. Februar 1849. Idag blev vi inddelt i Kompagniet, og jeg fik Nr. 243 og fik en Rodekammerat af de gamle ved Navn Rasmus Pedersen, Ollerup Skoumark, Nr. 154, som sædvanligt kaldes General Wrangel.

(De følgende 5 Dage meldes kun om Skiveskydning, Læsning, Felttjeneste og Lægeeftersyn).

7. I dag fik jeg en Baistrøje leveret.

11. I dag var jeg i Kirke i Oxbølle og hørte en dejlig Prædiken.

14. For første Gang på Feltvagt ved Hardishøj.

27. Der har afvekslende snart været Skiveskydning, snart Læsning. Idag på Feltvagt ved Hardishøj.

28. I dag Felttjenesteøvelser og Manøvre. I Går Aftes havde vi et lille Bal i Stæg. Det gik ret galant.

10. Marts. På Feltvagt ved Hardishøj hos Frederiksen.

12. I dag aflagde jeg Troskabseden til Kongen og Fædrelandet i Haunbjerg.

17. I dag fik vi Ordre at marchere til Sønderborg i Overmorgen.

19. I dags Morgen tog jeg Afsked fra min Vært og marcherede fra Meels Kl. 9 Fmd. og blev indkvarteret hos Malermester Wude.

20. På Feltvagt ved Sønderborg Slot.

22. Til Korps Eksercits og Læsning.

23. Til Revue for General Sleppegrell (Schleppegrell).

24. I dag fik jeg frisk Ammunition.

25. I dag til Korps Eksercits og Felttjenesteøvelse.

26. På Feltvagt ved Slottet i Sønderborg. Der blev en frygtelig Alarm, da man havde hørt det Rygte, at Tyskerne vilde skyde Ild på Slottet denne Nat.

27. I dag blev jeg først afløst Kl. 7 om Efm., så jeg var fri til Kl. 11 om Natten, til hvilken Tid jeg skulde møde i Kirken, hvor det vagtfri Mandskab stod Piquetvagt.

28. I dag er alt roligt, men Vagterne er dog forstærkede med Piquet-

vagter.

29. I dag blev jeg omkvarteret og kom til at ligge i 3. Kvarter No. 29 allersidst.

1. April. På Feltvagt ved Bådshagegård.

2. Afløst af Feltvagt og fik Ordre til at rykke ud mod Tyskerne næste Nat Kl. 3.

3. I dag var jeg i Avantgarden den hele Dag. Kl. 10 Fm. nåede vi Satrup; her traf vi på 10 Dragoner, som tog Flugten, mens Remmer og Tøj kunde holde. Derfra marcherede vi til Ulderup og efter Gravensteen. Imidlertid udvikledes en Fægtning på vores venstre Fløj; vi hørte Geværskuddene skraldre Skud på Skud og derimellem Kanonerne svære Drøn. Da vi nåede Gravensteen, var Fægtningen forbi. Vi så Tyskerne trække bort i store, store Colonner. Derpå lå vi i en Skov et Par Timers Tid, og vi mente, at vi her skulde tilbringe Natten, men i det samme kom den Ordre, at vi skulde tilbage til Satrup, hvor vi ankom Kl. 1 om Natten, ganske gennemsvedt af den strenge March. Her var alle Huse overfyldt af Soldater, og vi måtte ligge en Times Tid under åben Himmel og blev så forfrosne, at vi rystede som Espeløv. Endelig fik vi Husly i Kirken til Dagbrækningen.

4. I Dag kom vi til at ligge i en Gård i Satrup og fik en god Hvile.

5. Sidste Nat måtte vort Korps stå Piquetvagt ved Kirken, hvor vi havde vores Logi. Da det blev Dag, fik vi Ordre til at marchere til Snarbak; der blev vort Kompagni indkvarteret i et Par Gårde. Der blev blæst Allarm, og vi måtte indtage en Stilling bag Kæden. Efter et Par Timers Forløb marcherede vi tilbage til vores Kvarter.

6. Der blev blæst Aliarm lidt over Middag, og vi måtte rykke ud og indtage samme Stilling, som vi havde i Går. Det gik rask med Gevær og Kanonskud 1 Fjerdingvej foran os, og vi ventede Tyskernes Angreb hvert Øjeblik, men vore Forposter jog dem rask tilbage, og på Retiraden stak Tyskerne Ild på 3 Bøndergårde, som gik op i Luer med Bohave og alt Inventarium, da ingen kunde slukke, fordi Kuglerne susede rundt omkring Brandstedet fra begge Sider. Da Fægtningen var endt, marcherede vi tilbage i vores Kvarter og slap denne Gang med at være Tilskuere.

7. I dag gået Feltvagt på Valpladsen fra i Går; det ser frygteligt ud.

8. I gåraften fik vi Ordre til at trække Posterne ind og marchere tilbage til Satrup, hvor vi blev indkvarteret i et Par Gårde, hvorfra vi i

Dagbrækningen trak os tilbage til Dybbøl Bakke. Der lå vi 3 à 4 Timer, derefter marcherede vi over Flydebroen og igennem Sønderborg til en Gård ¼ Mil udenfor, hvor Compagniet blev indkvarteret.

9. I dag marcherede vi ind i Sønderborg igen i vores forrige Kvarter.

10. På Feltvagt i Forskansningerne ved Brohovederne.

11. Afløst Kl. 5 Fmd., meldt syg fra i Dag.

12. Meldt mig på Augustenborg Lazaret Kl. 10 Fm.

13. I dags Morgen blev jeg vækket af en stærk Kanonade. Det blev os befalet at flytte vores Senge et andet Steds hen, da dette Værelse skulde være til sårede. Da jeg kom udenfor, kunde jeg se Kanonilden og en uhyre Krudtdamp, tillige bemærkede jeg, at Dybbøl Mølle stod i lys Lue tillige med et Par andre Steder, hvoraf den ene Gård var nyopbygget siden Slaget d. 5. Juni ifjor, da den også blev afbrændt.

14. og 15. Intet nyt.

16. I dag blev vi kørt til Hørup Hav. Her kom jeg ombord på et Lazaretfartøj Kl. 1 Emd. og nåede Fåborg i Mørkningen.

17. I dag måtte jeg igen forlade Fåborg og kom ombord på en lille Jagt.

18. I Dagningen lettede vi Anker i Fåborgs Havn og sejlede denne Dag imellem de fyenske Øer forbi Svendborg og kastede Anker i Nærheden af Valdemars Slot lige over for Øen Thorseng, hvor en Del af Passagererne var i Land.

19. I dag lettedes Anker ganske tidligt, men Vinden blæser kuns sparsomt, så vi kom ingensteds. Vi passerede langs med en Del af Langeland, og Rudkøbing sås syden for os.

20. I dag blev vi utålmodige, da Vinden var os ganske ugunstig, hvorfor vi overtalte Skipperen at forandre Kurs og styre efter Korsør til, hvilken Kurs Vinden var ret god. Vi ankom dertil lidt før Aften, og Sergeanten, som havde Kommandoen over os, meldte for Kommandantskabet, at det var uforsvarligt at lade os sejle længere på Søen, da Vinden var så ugunstig, og Patienternes Tilstand tillod ej længere denne Rejse i dette Element. Kommandanten sendte derefter en Læge ombord, som skulde undersøge vores Befindende, og han bekræftede Sergeantens Udsagn, hvorfor Kommandanten befalede, at vi skulde blive ombord på Jagten, og ingen måtte betræde Byen for ej at udbrede Smitte blandt Befolkningen, så skulde han nok rekvirere Vogne at køre os til København til iovermorgen*).

*) Sygdommen var formodentlig et kraftigt Angreb af Fnat.

21. I dag gik vi rundt og beså Byen, trods Kommandantens Forbud. Det er en gammeldags By med snævre, uregelmæssige Gader.

22. I dag forlod jeg Korsør Kl. 10 Fmd. og nåede Slagelse, som er 2 Mil (derfra) Kl. 11½ Fmd. Der kom vi til Vogns igen Kl. 12 og nåede Ringsted, som er 4 Mil, Kl. 4½ Emd. Derfra kom vi til Roeskilde, som er 4 Mil, Kl. 9 om Aftenen. Her blev vi beværtede på kgl. Regning i et kgl. Palai[s] og steg der til Vogns igen Kl. 10 og nåede København Kl. 2 om Morgen. Derpå blev jeg anvist Lazaret på 2. jyske Kaserne, som ligger på Christianshavn på Øen Amager, forbunden med den øvrige Del af København ved 2 Broer.

24. I går aftes kom jeg under Kuur.

28. I dag kom jeg i varmt Bad og er nu forsåvidt rask igen.

30. I dag påny i Bad og har nu næsten påny min forrige Sundhed igen.

3. Maj. Idag blev jeg kendt frisk igen og blev indkvarteret i Citadellet. Jeg har nu gået og beset alle Byens Mærkværdigheder i disse Dage og moret mig ret for Alvor.

13. Men idagsmorgen fik jeg Ordre til at stille til Afmarch Kl. 3 Emd.

14. I går afsejlede jeg fra København Kl. 5 Emd. Da vi nåede Helsingør, befalede Kaptajnen på Dampskibet at kaste Anker. Her kunde man tydelig se Helsingborg i Sverrig. Idagsmorgen Kl. 2 lettedes Ankeret, og Kl. 5 om Eftermiddagen steg vi i Land ved Strib, marcherede derfra til Middelfart, hvor jeg erfarede, at mit Kompagni lå, og meldte mig til Tjeneste, hvorpå jeg blev indkvarteret hos Slagtermester Falk.

15. Stillede til Appel og Lønningsparade Kl. 7.

16. Stillede Kompagniet til Appel et Par Gange.

17. Stillede til Afmarch Kl. 3 om Morgen og marcherede derfra til Strib og blev sat over Bæltet til Frederits med Dampskibet »Carolina Amalia«, blev straks indkvarteret hos Hr. Organist Hansen, Kl. var vel 10 Fmd. Da havde Tyskerne opholdt at beskyde Byen, men Kl. 2 om Emd. begyndte det igen ret for Alvor, og vi måtte forlade Kvarteret, da Bomberne slog ned rundt omkring i Gaden. Vi tyede op under Volde, da der var ikke så stor Fare. Her fik vi Ordre til at tilbringe Natten under åben Himmel.

18. I dags morgen blev jeg vækket Kl. af Bomberne, som sprang over Byen; mellem 4 og 5 tændtes der Ild i en stor Købmandsgård. Kl. 7 fik vi Ordre at være Brandkorpset behjælpelig, da Ilden stedse tog mere

Overhånd, blev igen afløst Kl. 10 af 8. Bataillon. Hen på Eftermiddagen talte jeg med Severin og Jeppe fra Outrup og Jens Enevoldsen fra Rottarp, som står ved 2. Forstærkningsjægerkorps, 3. Komp., No. 67, 68, 69, tillige talte jeg (med) Jens fra Refsgård, som står ved 1. Reserve Jægerkorps 3. Komp., og hans Broder Niels, Constabel på Dronningens Bastion i Frederitsia Fæstning.

19. I går aftes var Ilden dog tildels dæmpet, men i Morgen (Morges) kom den første Bombe hvislende ind over Voldene Kl. og faldt ned i Ahlmans store Dampbrænderie, som også med et stod i lys Lue. Her var ingen Råd til at få Bugt med Ilden, da her var så stort Oplag af Spiritus, Stenkul, som gav Ilden Næring samt udbredte en frygtelig Hede. Ilden udbredte sig med frygtelig Vælde, og inden Middag stod den hele Gade i Luer, Brandfolkene og en Del af Militairet, som var beordrede dertil, gjorde alt for at standse dens videre Udbredelse. De nedrev Huse, hvor det syntes mest nødvendigt; thi Slukning kunde ikke forslå, og disse Folk befandt sig i en meget farlig Stilling, da Tyskerne rettede deres Skud lige efter Brandstederne, og Bomberne eller Stykkerne strakte mange til Jorden under Udøvelsen af denne sørgelige Pligt. Kl. 5 stillede Kompagniet til Feltvagt i Forskansningerne til højre af Stoustrup Landevej,

20. I går hilsede Tyskerne straks på os med en Bombe, da vi var kommen i Skansen, og tillige nok et Par af samme Slags længere hen i Dag, dog uden at gøre ringeste Skade. De store Bomber gik rask idag igen ind i Byen. Afløst af Vagt Kl. 6 Emd.

21. Stillede til Appel 4 Gange. Idag er alt roligt, Ilden er nu til dels slukket.

22. I dag stillede Komp. til Feltvagt Kl. 5 Emd. i Blokhuset. Vi var ialt 36 Mand i Huset, de øvrige stod Feltvagt ved Forskansningerne ved Kalkbrænderiet.

23. I dags morgen Kl. 4 begyndte Tyskerne at beskyde Blokhuset med 34 pundige Granater og faste Kugler; den første, der slog igennem, sårede en menig, en af de modigste ved hele Kompagniet. Kort efter kom der nok en, men dog uden at gøre videre Skade. Vi var ikke godt fornøjet med at være i dette Hundehul og forlangte at komme ud i de Forskansninger, der var uden for, men Officeren, en ung Secondlieutenant ved Navn Hansen, nægtede det og stillede sig i Døren med dragen Sabel. I det samme kom der en og gik igennem det ene Hjørne og

ud med det samme, så Træstumperne slog os om Ørerne uden videre Skade, men det varede ikke længe, før der kom nok en dito, som gik ind af Siden og ud gennem Døren og strakte Lieutenanten til Jorden. Kuglen havde slået hans ene Lår tvært over. Klokken var vel 5. Nu løb den ene stærkere end den anden ad Byen til. Overjægeren og et Par menige bragte den sårede ind til Byen. Undervejs kom vores Kaptajn os imøde og tvang os til at vende om og besætte Skanserne, hvorfra vi holdt en levende Geværild på Tyskerne, som slæbte Halm ind i Huset og stak Ild deri. Kl. 6 stod det i Fyr og Flamme. - Kl. 2 Emd. blev vi afløst og fik Ordre at holde os færdige til Afmarch Kl. 9 Emd. Kl. 11 blev vi sat over Bæltet til Strib; her måtte vi ligge under åben Himmel, til hele Korpsets Mandskab var samlet, som varede til Kl. 4 om Morgenen, marcherede derpå til Bobel, som er 2 Mil og blev indkvarteret hos Gårdmand Hans Hansen Kl. 9.

25. I dags morgen fik vi Ordre at gøre Vagt i Middelfart og Fænø, hvortil vi havde 2½ Mil. Min Afdeling kom til det sidste Sted, som er en dejlig Øe, hvorfra man har den herligste Udsigt over Bæltet til Stenderup i det Slesvigske, og hvorfra man tillige ser Indsejlingen til Kolding, hvis Bredder er trindt omkring bevoksede med de i denne Årstid så lysegrønne Skove. Her blev jeg indkvarteret, da kun 1/3 af os skulde stå Vagt, og vi havde Tid nok til at bese den hele Øe, hvorpå der kuns er en 15-16 Gårde, og morede os ret kosteligt. Vor Vært havde en udmærket smuk Have med Blomster og Lysthuse og Frugttræer, som stod i deres fulde Blomster. Her var også en stor Mængde Køkkenurter. Det er den yndigste Have, jeg nogensinde har set. Her fik vi Tilladelse af vor venlige Vært at holde os et lille Bal, som var i et prægtigt stort Lysthus. Her tømte vi i den dejlige Aftenstund den ene Skål efter den anden for vor elskede Konge og for vor egen og Fædrelandets fremtidige Velgående. Vi dansede til langt ud på Natten og skiltes ad med vor venskabelige Vært og Værtindes Skål. Det var en sand Glædesfest, vi havde denne Aften.

26. I dag blev vi afløst Kl. 4 Efm. og måtte, så ugerne vi end vilde, forlade den dejlige Øe. Vi ankom i vores forrige Kvarter i Bobel Kl. 9 Emd.

27. I dag til Doktorvisitation og Lønningsparade.

28. Til Appel, ellers intet nyt.

29. Stillede til Afmarch for at afløse Besætningen i Frederits Kl. 4 og

blev sat over Bæltet ved Strib. Alt er roligt.

30. Stillede til Feltvagt Kl. 5² ved Forskansningen til højre ved Stoustruplandevejen.

31. Afløst af Vagt. Alt er roligt.

1. Juni. laften på Feltvagt i Forskansningen ved Kalkbrænderiet.

2. Afløst Kl. 6 i Emd. Intet nyt.

3. Stillede i Fmd. Kl. 8 til Feltprædiken og hørte en dejlig Tale. Kl. 10 begyndte en frygtelig Kanonade. Bomber og Granater fejede den Plads, hvor vi for ½ Time siden havde opsendt vore Bønner til Livets og Dødens Herre. Stillede til Feltvagt ved Lysthuset Kl. 5½.

4. Sidste Nat kom vi [i] en stærk Fægtning med Slesvigholstenerne. Officererne havde ladet Soldaterne beruse sig. Og vore Poster var næppe bleven udstillede, førend de berusede tyske Poster begyndte at hilse dem ved at klappe i Rumpen og udskældte dem for noget Røverpak. De kendte nok 3. Jægerkorps, og de skulde snart besøge os! - Kl. 10 kom de også for en stiv March lige imod vor Stilling. Yi trak os tilbage til en Vejgrøft, hvori vi lagde os alle Mand. Her gik vores Premierlieutenant Willenrath fra Mand til Mand og forlangte af enhver at opfylde sin Pligt til det yderste, og så snart han lod blæse: »3. Jægerkorps avancer«! da at springe op af Grøften med et djærvt Hurra. Dette i Forbindelse med Mørket skænkte os en skøn Sejr; thi så snart Hornet lød, sprang vi alle op som een Mand og istemmede af alle Kræfter Hurra og skød Skud på Skud. Dette Hurra forskrækkede de gode Tyskere således, at de tabte ganske Modet og så retirerede og løb tilbage alt, hvad de kunde. Kl. 1 om Natten var alt igen roligt. Vores Tab var en ung Sekondlieutenant og en menig døde og en såret. Vi tog tvende til Fange, som var helt berusede. Vi blev afløst Kl. 6 Emd. af 8. Bataillon. Vi blev sat over Bæltet til Fyn og indkvarterede i vores forrige Kvarter i Bobel,

5. hvor vi ankom om Morgenen Kl. 5 og stillede til Appel om Emd. Kl. 7.

6. Stillede Compagniet om Fmd. Kl. 10 til Lønningsparade.

7. Stillede til Appel om Formiddagen Kl. 8.

8. Stillede Kompagniet til Appel Kl. 8, og om Emd, Kl. 5 stillede hele Kompagniet til Afmarch for at afløse Besætningen i Fredericia og ankom til Røylemose Kl. 10 om Aftenen; thi Overfarten fra Strib var bleven spærret ved et af Tyskerne nylig anlagt Kystbatteri, og [vi] blev sat over Bæltet på en Smakke, som var på Slæbetov efter Damp-

skibet »Caroline Amalia«, og blev indkvarteret i nogle Halmbarakker, som var oprejst i en lille Lystskov, som lå tæt ved Citadellet indenfor Frederiteias Volde.

9. stillede Kompagniet 0111 Aftenen Kl. 10 til Piquetvagt i Byen og marcherede tilbage i Kvarteret om Morgen Kl. 4.

10. I dag stillede til Appel 2 Gange og til Piquetvagt i Byen Kl. 9½ og afgik fra Vagt ligesom igår om Morgen Kl. 4.

11. Stillede til Appel om Fmd. Kl. 9, og om Emd. Kl. 5½ stillede hele Kompagniet til Feltvagt ved Kalkbrænderiet og afløste 3. Kompagni.

12. Afløst af Feltvagt af 4. Kompagni om Eftermiddagen Kl. 6, og Kl. 9½ stillede hele Kompagniet til Piquetvagt i Byen og afgik fra samme Vagt om Morgen Kl. 4.

13. Stillede Kompagniet til Appel om Fmd. Kl. 9 og om Emd. Kl. 5½ stillede til Forposttjeneste ved den bekendte Forskansning ved Stoustruplandevejen og afløste 3. Kompagni.

14. Fjenden kastede 15 Bomber og Granater ind til os fra en 24 pundig Morteer, som stod i en Dal omtrent 1000 Alen fra Forskansningen, hvori vi stod, som sprang dels i Forskansningen, dels tæt uden for, uden at gøre os den mindste Skade. Afløstes af 3. Bataillon om Eftermiddagen Kl. 6, og om Aftenen Kl. 11½ stillede vi til Afmarch; thi fra nu af måtte Natten benyttes til Overfarten, da man ellers risikerede at blive skudt i Sænk af Tyskernes Kystbatterier, og blev sat over Bæltet til forbemeldte Mose på Dampskibet »Caroline Amalia«. Marcherede derfra til Balslev, og jeg blev indkvarteret hos Gårdmand Jesper Larsen om Morgen Kl. 8.

15. og 16. (Appel og Lønning).

18. Stillede til Appel om Formiddagen Kl. 8 og om Emd. Kl. 3 stillede til Vagt på Fønsskov - en lille Landtunge, som strækker sig omtrent en Mil ud i Bæltet, hvorfra der kuns er ½ Mil over til det Slesvigske. Her havde vi kuns ¼ Mil over til det yndige Fænøe - og afløste 3. Kompagni.

19. Afløst af 2. Kompagni om Emd. Kl. 6 og marcherede tilbage til vort Kvarter i Balslev.

20. Stillede til Appel om Formiddagen Kl. 8, og Kl. 5 om Emd. stillede hele Kompagniet til Afmarch for at afløse Besætningen i Frederits og ankom til Røylemose om Aftenen Kl. 10 og blev straks sat over Bæl-

tet på Dampskibet »Caroline Amalia« og måtte straks stå Piquetvagt i Byen og afgik fra Vagt om Morgen Kl. 3½.

21. Stillede Kompagniet til Piquetvagt ved Stoustrup Landevej Kl. 8½ om Emd. og marcherede ind om Morgen Kl. 3.

22. Stillede til Forposttjeneste og afløste 1. Reservejægerkorps ved Kalkbrænderiet Kl. 6.

23. Afløstes af 3. Kompagni om Emd. Kl. 6½. Ved Afløsningen begyndte Fjenden at fyre på vore yderste Forposter på vor venstre Flanke.

24. I dags Morgen stillede hele(?) Kl. 7½ til Feltprædiken og hørte en yndig Tale. Om Emd. Kl. 6 stillede til Forposttjeneste og afløste 4. Kompagni i Forskansningerne ved Stoustrup Landevej.

25. I dag kastede Fjenden 14 Bomber og 3 Granater ind til os fra 2 Steder uden at tilføje os nogen Skade. Idags Morgen Kl. 2½ udsendtes fra vores Feltvagt en Rekognosceringspatrolje for at fordrive de fjendtlige Dragoner, som også straks trak sig tilbage med Tabet af en Dragon og en Infanterist, den ene død og den anden hårdt såret. Afløst af 3. Kompagni Kl. 6½.

26. I Formiddags Kl. 10½ begyndte Fjenden at beskyde Byen med 24 pundige Kugler, 84 pundige Granater foruden de sædvanlige 168 pundige Bomber, som daglig er bleven sendt herind, men blev rask besvaret af Fæstningens svære Skyts, og efter 3 Timers Kamp bragtes de fjendtlige Batterier til Tavshed. Kl. 9½ Emd. stillede Kompagniet til Piquetvagt og afløstes af 5. Bataillon Kl. 1 om Natten og marcherede ned til Skibbroen og kom ombord på en Smakke, som var efter Dampskibet »Carolina Amalia«, og blev sat over til Røylemose, marcherede derfra til vores forrige Kvarter i Balslev, hvor vi ankom Kl. 7 om Morgen d. 27.

28. Stillede til Appel og Lønningsparade om Fmd. Kl. 10.

29. Stillede til Appel om Morgen Kl. 7, og om Emd. Kl. 3 stillede vi til Vagt på Fønsskov og afløste 2. Kompagni.

30. Afløst af 4. Kompagni om Emd. Kl. 6 og marcherede til vores Kvarter i Balslev, hvor vi holdt Bal til langt ud på Natten.

1. Juli. Stillede til Appel og Lønningsparade Kl. 9. Afsendt et Brev til min Farbroder Jes Pedersen i Obling.

2. I dag intet nyt.

3. Stillede til Afmarch Kl. 8½ og marcherede til Kauslunde Kirke, hvor vi blev indkvarteret hos Gårdmand Hans Olesen, men efter et Par

Timers Forløb kom der Ordre, at vi straks skulde stille til Afmarch til Svenstrup ¼ Mil fra Kauslunde, hvor jeg blev indkvarteret hos Gårdmand Rasmus Andersen.

4. Stillede til Lønningsparade Kl. 4, og da modtog jeg et Brev fra min Broder Jørgen. Kl. 7 stillede vi til Afmarch til Frederits. Kl. 11 blev jeg sat over Bæltet på Dampskibet »Viktoria« og blev straks indkvarteret i de Huse, som var uskadte.

5. I dags morgen blev jeg tidlig vækket, da Fjenden ualmindelig stærkt beskød Byen. Hen på Eftermiddagen, da Kanonaden var sagtnet, talte jeg med Søren Jepsen fra Nebel ved 6. Bat. 3. Komp.

6. Juli. Rykkede vi ud mod Tyskerne om Morgen Kl. 2½. Fjenden havde allerede over 1 Time beskudt Byen. Da vi rykkede ud af Kongens Port, mødte vi de første Fanger, hvis Førere hilse os med det Udråb: »Hurra, Kammerater! Hurra for Kong Frederik VII«! Da vi nåede vore kæmpende Kammerater, var Løbegravene rensede, men det hårdeste var endnu tilbage, nemlig de mange Forskansninger og de stærke palisaderede Batterier. Vi kom straks ud i Kæde og fik Ordre til at storme et meget stærkt Batteri. Her gik det varmt til, men efter en halv Times Kamp overgav det sig endelig. Og derpå måtte vi mod nok en een, som var endnu værre, da disse kæmpede med Fortvivlelsens Mod, hvorfor også det meste af Mandskabet blev nedsablet med Bajonetten. Nu var vi færdig med Batterierne og Forskansningerne, og nu blev Flugten også almindelig. Nu gik det rask fremad. Endelig nåede vi Tyskernes Feltpark, hvor Fjenden forsøgte at gøre Modstand. Men i det samme kom 5. Bataillon og afløste os efter en 6 Timers Kamp. Nu udhvilede vi os i et Par Timers Tid. Derpå kom der Ordre, at en Division skulde ud at afsøge Erritsø. Der fik jeg rigtig Tyskernes Lejr at se*). Kl. 5 om

*) 3. Jægerkorps dannede sammen med 3. og 5. Bataillon, 1. Forstærkningsbataillon og 2 Kompagnier af 2. Forstærkningsbataillon Schleppegrells Brigade. Fjenden foretog under den prøjsiske Oberst Zastrow et kraftigt Modangreb, havde allerede tilbageerobret en Skanse (III) og overøste vore tilbagegående Afdelinger med Kardætsker, da Schleppegrell ilede frem med sine Folk i 2 Linier. 3. Jægerkorps var i 1. Linie og måtte kæmpe hårdt på venstre Fløj, da de også blev angrebet i Siden af fjendtlige Afdelinger, som var gået frem fra Stoustrupskanserne (I og II), men det stolte Korps veg ikke et Skridt. Bülow, der sammen med Schleppegrell var i Brigadens Midte i Slagets Brændpunkt, lod et Batteri køre frem i 3. Jægerkorps' Kæde, og snart var det fjendtlige Modangreb tilbagevist. Schleppegrell svingede nu sin Brigade til venstre for at angribe den ved Stoustrup og Erritsø stående fjendtlige Brigade i Siden, en af hans

Emd. kom vi tilbage til Stoustrup, hvor vi fik Ordre til at marchere ind til Frederits, hvor vi 7. om Morgen. Kl. 8 blev vi sat over til Strib og marcherede til vores forrige Kvarter i Svenstrup.

8. Stillede til Appel om Fmd. Kl. 9.

9. Stillede idag ligesom igår. Og idag har jeg skrevet et Brev til mine Forældre.

10. Stillede imorgen Kl. 5 til Arbejde ved Snoghøj, men da vi nåede Middelfart, gik Rygterne, at Tyskerne patrouillerede i Nærheden, og Kommandanten i Middelfart turde ikke lade os sætte over Bæltet. Han befalede os derfor at marchere tilbage i vores Kvarter.

11.-15. [Stillede til Appel, Lønning og 15. til Badning].

16. Stillede hele Korpset til Revue for General Bülow om Morgen Kl. 8.

17. [Lønning].

18. Stillede til Afmarch for at Frederitsias Besætning [kunde afløses]. Om Morgen Kl. 5 ankom vi til Strib og blev sat over Bæltet på »Carolina Amalia«. Kl. 8 blev vi indkvarteret. Kl. 5½ stilledes til Forposttjeneste ved Stoustrup Landevej.

19. Afløst om Emd. Kl. 6½ af 2. lette Bataillon.

20. På Piquetvagt ved Lysthuset og marcherede tilbage til Byen om Morgen Kl. 4.

21. Stillede til Appel et Par Gange.

22. Stillede til Feltprædiken om Fmd. Kl. 10 og hørte en dejlig Prædiken i Anledning af den store Sejr, vi havde vundet over vore Fjender. - Våbenstilstanden siges at være sluttet¹⁾. Endel Felt vagter er også afskaffet. Stillede til Feltvagt Kl. 5½ uden for Kongens Port og afløste

Yndlingsbevægelser for Angreb. 3. Jægerkorps sattes til at forfølge Fjenden, og hele »Bevægelsen foretages med Ro og Orden, som om det var på en fredelig Plads og ikke imellem susende Granater« (Vaupell). De to palisaderede Batterier og Forskansninger, Chr. Jensen nævner, er formodentlig de to Skanser ved Stoustrup (I og II), hvor en lille Afdeling i Skanse II ikke vilde vige, men kæmpede til det yderste, til Skansen blev taget med Storm. 3. Jægerkorps fortsatte Forfølgelsen, kom forbi den forladte Hyttelejr, gennem Fuglsangskoven til Stoustrup. Brigaden havde egentlig fået Befaling til at standse, når den havde besat Stoustrup, men Kaptajn Magius havde opdaget Fjendens Artilleripark på en Mark ved Hejse Kro, han underrettede de nærmeste Afdelinger og tog Parken. Fjenden gjorde Modangreb, der dog brød sammen i Jægerne's Ild. Som Chr. Jensen nævner, fik Jægerne desuden Hjælp. De havde da bortskudt al deres Ammunition. Foruden i Erritsø havde Fjenden også Hyttelejren ved Stoustrup.

1) Sluttet i Berlin 10. Juli.

6. Bataillon Kl. 6.

23. Afløst af 2. lette Infanteribataillon Kl. 6½ Emd.

24. Stillede til Appel Kl. 2 Emd. og til Piquetvagt Kl. 8½ Emd.

25. Afmarcherede tilbage i vores Kvarter om Morgen Kl. 4 og stillede til Afmarch Kl. 3 Emd. og marcherede 1 Mil ud på Landet nord for Frederits og blev indkvarteret i en stor Landsby ved Navn Treide hos Niels Jørgensens Enke.

26.-29. (Appel og Eksercits).

30. Stillede til Eksercits KL 7, men blev straks frigivet, fordi der var kommet Ordre, at vi skulde holde os marchfærdige hvert Øjeblik. Endelig kom Afløsningen Kl. 6 Emd., og vi stillede straks og marcherede efter Frederits og blev sat over Bæltet til Strib om Aftenen Kl. 10, marcherede derfra til Roerslev, hvor jeg først blev indkvarteret hos Gårdmand Peder Madsen om Morgen Kl. 5 d. 31.

31. Stillede til Appel om Emd. Kl. 7, hvor jeg blev omkvarteret og kom til Husmand Jens Jørgensen på Roerslevmark.

1. August. Stillede til Eksercits om Fmd. Kl. 9, til Læsning om Emd. Kl. 6.

2.-18. (Appel, Lønningsparade, Lægeundersøgelse, Læsning og et Par Dage på Vagt).

19. Stillede til Afmarch Kl. 9 Fmd., marcherede til Typpering 2 Mil nær Assens, og jeg blev indkvarteret hos Gårdfæster til Grevskabet Wedelsborg, ved Navn Niels Pedersen om Emd. Kl. 2.

20.-27. (Appel, Eksercits, Lønningsparade og 26. til Kirkeparade Kl. 10 Fmd.).

28. Ingen Øvelser.

29. Stillede Kompagniet for at udvælge 3 Mand til Dannebrogsmænd. Valget faldt på Jæger Langelse, Underjæger Høigyde og Rynkeby.

30.-1. Septb. (Appel, Lønningsparade, Eksercits).

2. I dag afrejste 3. Bateria til deres Qarnisons Kantonement.

3.-4. (Lønningsparade, Appel).

5. I dag var jeg i Fjellested for at tale med Jøren Bruun og Niels fra Løftgård.

6. (Appel).

7. Stillede til Afmarch om Morgen Kl. 6 og blev af vore Værter kørt til Vissenberg Kro, som er 3 Mil fra Husby, i Kroen lejede vor

Kaptajn 2 Vogne til at køre Kompagniets Tornystre til Odense, som er 2 Mil, for 6 Rbsk. Stykket af Tornysterne. Vi ankom til Odense Kl. 3 om Emd., og jeg blev indkvarteret hos Farver Hempel i Overgade Nr. 51.

8. Stillede om Morgen Kl. 8. Vores Officerer havde besørget Vogne til at køre vore Tornystre til Nyborg, som er 4 Mil, for 8 Sk. Stk. Vi nåede Nyborgs Forstad om Emd. Kl. 4, hvor Borgerne havde rejst en stor Æresport for os, foroven prydet med det danske Våben og den Indskrift: »Vær velkommen«! Og på venstre Stolpe prydet med Blomsterkranse og Årstallet 1848 d. 9. April, 23. April, 28. Maj og 5. Juni. På den højre Stolpe med 1849 d. 13. April, d. 23. April og d. 6. Juli. Her stod Borgervæbningen opstillet, præsenterede Gevær og bød os velkommen med et 3 Gange gentaget Hurra. Herpå marcherede vi ind i Byen under en lystig Musik og blev opstillet på Torvet, hvor Borgermesteren*) holdt en smuk Tale, hvorefter vi istemmede et længe Leve for Kong Frederik den Syvende med et 3 Gange gentaget Hurra. Derpå istemniede vi et 3 Gange gentaget Hurra for Nyborgs Borgere. Hvor efter Borgerne istemmede et Hurra for 3. Jægerkorps, hvorpå jeg blev indkvarteret hos Småkører R. Andersen.

Om Morgen modtog vi Indbydelse fra Byens Borgere at møde i Eksercerhuset, da der var blevet anrettet Bal for os. Vi stillede til Doktorvisitation om Fmd. Kl. 10. Om Eftermiddagen Kl. 7 stillede hele Kompagniet i fuld Mundering for at deltage i de Lystigheder, som Borgerne havde anrettet for os. Eksercerhuset var på det prægtigste smykket og overmåde brillant oplyst af en stor Del Lamper. Uden for Eksercerhuset på Eksercerpladsen var opstillet Borde, som var besat med Spise- og Drikkevarer for os, Pladsen var rundt [omkring] omgivet med Træer, hvorpå var opslået Lamper, på den ene [Side] af samme Slags, som bruges i Købstæderne for at oplyse Gaderne, på den anden Side var trukket en Snor fra det ene Træ til det andet, hvorpå blev op- hængt kulørte Lamper, som gav et overmåde prægtigt Skue i den stille Sommernat. Kl. omtrent halv otte kom alle Officererne med Korpsets og Borgervæbningens Musik i Spidsen. De drog igennem Eksercerhuset og ud på Eksercerpladsen og op til Enden af samme, som var en Bastion. Her var oprejst en Trone, hvorpå stod følgende Indskrift ligesom Ildflammer:

*) Justitsråd, Byfoged Bierfreund.

»Så glade I gik til blodigt Stævne,
og Hæder fulgte hvert dit Spor.
Derfor skal Danmark længe nævne
med Stolthed tredie Jægerchor«.

Derpå marcherede de igen tilbage, hvor Borgermesteren holdt en smuk Tale, hvori han i samtlige Borgeres Navn bød os Velkommen og ønskede os, hvis Nødvendigheden atter skulde fordre vor Arm, samme Held og Lykke, som stedse havde fulgt os hidindtil. Derpå udbragtes et 9 Gange gentaget Hurra for vor dyrebare Konge, Kong Frederik den Syvende. Efter ham besteg Byens Kateket*) Talerstolen og holdt en hjertegribende Tale. Derefter blev tvende Sange afsungne, som var forfattede i denne Anledning. Og derefter begyndte Festen for fulde Alvor, og hen på Natten, da Pun chen bragtes, afløste den ene Skål den anden, hvoriblandt det gamle Danmarks Skål og vore brave Officerers Skål. Også General Ryes Minde helligedes en Tanke i denne Aftenstund. De bedste Ønsker blev gjort for vort dyrebare Fædrelands fremtidige Velgående. Der herskede den mest ubundne Glæde, og Tilfredshed lyste af alles Åsyn. Langt hen på Natten skiltes vi ad, og hver gik i sit Kvarter. Næste Dag afleverede det gamle Mandskab deres Tøj, og den 11. September var ingen tilbage uden det garnisonerede Mandskab.

Efter 14 Dages Forløb siden vores Ankomst til Byen fik vi en ny Korpskommandør, nemlig Oberst v. Ræder, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd. Det er en meget smuk Officer, en tapper Helt og en udmærket rask og snild Krigsmand, som vistnok er besjælet af vor forevige Ryes Ånd og vistnok er vor gode gamle Generalmajor v. Schleppegrells Krigskammerat. Efter hans Ankomst til Korpset kom der som en ny Ånd og Virksomhed iblandt os**).

Vore Øvelser er således indrettet i en vis Orden, som følger: Den Dag, som Kompagniet skal på Vagt om Middagen, stilles til Gymnastik om Morgenen Kl. 8. Kl. 10 er vi færdige dermed, og Kl. 10½ stilles til Eksercits, som varer en Time, hvorpå det vagtfri Mandskab får Lov at gå hjem i Kvartererne. Kl. 2 om Eftermiddagen mødes samme Mandskab på Munderingskammeret for at rengøre de hjempermitteredes Munderingsstykker og Geværer. - Den Dag, Kompagniet kommer af Vagt om Middagen, stiller alt Mandskab til Gymnastik om Eftermiddagen Kl. 2 til Kl. 4. Den følgende Dag om Formiddagen Kl. 8 stiller hele Kom-

*) Antagelig Lærer Langberg ved den borgerlige Realskole.

**) Johan Philip Thomas Ræder, f. 1795 på Næs, Romsdalen, Norge, deltog som Sekondløjtnant i Kampene ved Bornhøved og Sehested 7. og 10. Decbr. 1813, var med Okkupationskorpset i Frankrig. 1847 Major ved 4. Jægerkorps i Slesvig By; de fleste i Afdelingen sluttede sig til Oprørerne, Ræder og en Del andre gik mod Nord. Han deltog i Træfningen ved Nybøl som Fører for 1. Bataillon. I 1849 deltog han med sin Afdeling i Fægtningerne i Sundeved. I Fredericiaslaget kæmpede hans Brigade i de Mezas Avantgarde. Kun kort Tid havde han med 3. Jægerkorps at gøre. I Felittoget 1850 førte han 5. Brigade og foretog det indledende Angreb i Slaget ved Isted. Han var en tapper og energisk Soldat, men nervøs og febrilsk, bange for at komme for sent og satte sine Reserver alt for tidligt ind. 1854 Generalmajor, 1802 Afsked som Generalløjtnant, døde 1869.

pagniet til Felttjenesteøvelser, som varer til Kl. 11. Om Eftermiddagen Kl. 2 stilles til Skiveskydning, og når hver Mand har skudt 2 à 3 Skud, så er vi fri den Dag. Den fjerde Dag stilles om Morgenen Kl. 8 igen til Skiveskydning, og når vi er færdige dermed, er vi fri til Kl. 3 om Eftermiddagen, da vi skal møde til Forelæsning, som varer to Timer. - Derpå begynder den 5. Dag forfra, om Morgenen til Gymnastik osv. - Således ved vi hver Dag vor Bestilling forud, undtagen Lørdag Eftermiddag og hele Søndagen, da vi altid er fri, undtagen vi er på Vagt. Vi er også sædvanlig til Doktorvisitation og Renlighedssparade om Søndagen.

Jeg var indkvarteret fra 11. Sept. til 1. Nov. hos Tømrermester Larsen. Fra 1. Nov. indtil Dato har jeg været indkvarteret hos Rebslagermester Svendsen, begge Steder uden for Landporten.

En af de Sange, som blev afsungen ved den store Højtidelighed, som fandt Sted ved vores Indmarch i Nyborg i September 1849:

De droge fra Byen med klingende Spil,
ej ænsende Frygt eller Fare.
Hvorhen gælder Rejsen? - Ad Slesvig til!
Med Krudt og med Kugler vi tæmme vil
de meerumschlunge Skarer!
Hvem var det, som Fjenderne Døden svor?
Det var Nyborgs tapre Jægerchor!

Ved Bau de fremmest i Rækkerne stod
- Friskarernes Bane det vorder.
Der Hegermann*) offred sit ædle Blod,
ved Slesvig Magius**) faldt for sit Mod
mod Tyskernes Røverhorder.
Hvem var det, som mandigen holdt sit Ord?
Det var Nyborgs tapre Jægerchor.

I Sundeved førte de Dannebrog rød
mod Sakser og Slaver og Vender;
og hver Gang Sejrens Laure de nød,
og hver Gang voldte de Fjenden Død;
dem Gud og Konge jo sender.

*) Johan Frederik Hegermann-Lindencrone, Kaptajn ved 3. Jægerkorps, falden ved Bov 9. April 1848.

**) Christian Vilhelm Magius, Kommandør for 3. Jægerkorps, falden ved Slesvig 23. April 1848.

Hvem var det, som mandigen holdt sit Ord?
Det var Nyborgs tapre Jægerchor!

Og atter de drage ad Kampens Fjed
for atter Sejr at fange.
Ved Koldings Skanser så modigt de stred,
men også så mangen i Græsset bed;
de vare så få mod så mange.
Men den, som i Medgang og Modgang holdt Ord,
det var Nyborgs tapre Jægerchor!

Nu hjemad de vende med klingende Spil
fra Fredericias Løjre.
Vor Tak og vor Hyldest dem bringe vi vil,
de tapre, som ærligen bidroge til
den største blandt Dannemarks Sejre.
Velkommen! thi eders Bedrift var stor!
Hil dem! Nyborgs tapre Jægerchor!

(Hermed slutter de første to Ark. Næste Indførsel er 22. Decbr. 1849,
men for denne Dag og Året ud meldes ikke om noget særligt, blot det
sædvanlige »stillede til Appel« osv.).

